

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1

Κατασκευάζουμε ετικέτες για ένα μπουκάλι λάδι ή κρασί

Γράφουμε στις ετικέτες μας το όνομα, την περιοχή προέλευσης, την ποικιλία, το όνομα του παραγωγού, την ημερομηνία εμφιάλωσης και την ημερομηνία λήξης και τις διακοσμούμε.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

2

Συζητάμε τις παρακάτω φράσεις: «η θάλασσα είναι λάδι», «χρόνια πολλά σαν την ελιά», «σαν το παλιό καλό κρασί». Γράφουμε κι εμείς παρόμοιες φράσεις που έχουν σχέση με την ελιά και το αμπέλι.

* 3

ΛΑΔΙ, ΚΡΑΣΙ

Επιλέγουμε μία από τις παραπάνω λέξεις και φτιάχνουμε τη δική μας ακροστιχίδα.

Οδηγίες

- * Γράφουμε τη λέξη που επιλέξαμε κάθετα με κεφαλαία γράμματα.
- * Για κάθε γράμμα της λέξης βρίσκουμε μία άλλη λέξη που αρχίζει από αυτό. Έχουμε τώρα τόσες λέξεις όσα γράμματα έχει η πρώτη λέξη που επιλέξαμε (λάδι ή κρασί).
- * Αντικαθιστούμε τα γράμματα των λέξεων που βρήκαμε με παύλες (εκτός από τα αρχικά!).
- * Για να μπορέσουν οι συμμαθητές μας να ανακαλύψουν τις λέξεις που «κρύβονται» στις παύλες, γράφουμε δίπλα στην καθεμιά έναν ορισμό, δηλαδή μία εξήγησή της (όπως στα σταυρόλεξα). Μπορούμε επίσης να γράψουμε μία ερώτηση που η απάντησή της είναι η λέξη που θα πρέπει να βρουν οι συμμαθητές μας. Για παράδειγμα Λ - - - - -. Από ποιο μέρος ξεκινούν τα πλοία; (ΛΙΜΑΝΙ).
- * Οι ομάδες ανταλλάσσουμε τις ακροστιχίδες μας και τις συμπληρώνουμε.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Λ

Α

ΔΩΡΟ

Ι

Το χαρίζουμε σε κάποιον που γιορτάζει

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΚΟΥΔΟΥΝΙ

Ρ

Α

Σ

Ι

Το ακούμε στην αρχή και στο τέλος του διαλείμματος

4

«Το χοντρό **μπιζέλι** χορεύει τσιφτετέλι
Χορεύει τσιφτετέλι στον χορό των μπιζελιών
Και τα **κολοκυθάκια** χτυπάνε παλαμάκια
Πάνω στην πρασινάδα και πάνω στο γκαζόν.

Μ' ένα πράσινο καινούριο παπιγιόν
Προχωρώ για τον χορό των μπιζελιών
Ήρθ' η ώρα πια κι εγώ
Να χορέψω με λαχτάρα
Αγκαλιά με μια **αγκινάρα**
Το πρώτο μου ταγκό.

Βλίτα και **σπανάκι** χορεύουνε
Συρτάκι
Χορεύουνε συρτάκι στον χορό των μπιζελιών
Κι η **μπάμια** η μεγάλη χορεύει πεντοζάλη
Πάνω στην πρασινάδα και πάνω στο γκαζόν...»

Λιλιπούπολη, Μ. Κριεζή

- * Διαλέγουμε ρόλους, δηλαδή γινόμαστε μπιζέλια, κολοκυθάκια, αγκινάρες...
- * Ετοιμάζουμε τα κοστούμια μας και παίζουμε!

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

5

νεραντζιά, πιπεριά, σίκαλη, ρεβίθια, κριθάρι, φακές, λεμονιά, ντομάτα
Ταξινομούμε τις λέξεις στην κατάλληλη στήλη του παρακάτω πίνακα.
Μπορούμε να προσθέσουμε και δικά μας φυτά.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ

.....
.....
.....
.....

ΟΣΠΡΙΑ

.....
.....
.....
.....

ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ

.....
.....
.....
.....

ΛΑΧΑΝΙΚΑ

.....
.....
.....
.....

6

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

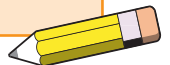
- α) * Τα φύλλα μπορούμε να πούμε ότι μοιάζουν με εργαστήριο μαγειρικής ή ζαχαροπλαστικής, μια και σ' αυτά ενώνονται διαφορετικά υλικά για να παρασκευαστεί η τροφή του φυτού, όπως στο εργαστήριο ανακατεύουμε τα υλικά για να φτιάξουμε ένα φαγητό ή ένα γλυκό.
- * Η εργασία που κάνει ο βλαστός για το φυτό, δηλαδή να μεταφέρει τις ουσίες από τη ρίζα προς τα φύλλα, μας θυμίζει τη δουλειά ενός ανθρώπου που μεταφέρει κάτι (μεταφορέας).
- * Η ρίζα μάς θυμίζει την άγκυρα του πλοίου: όπως η άγκυρα πέφτει στον βυθό και κρατάει σταθερό ένα πλοίο, έτσι και η ρίζα μπαίνει μέσα στο χώμα και κρατά το φυτό σταθερά στη θέση του.

Φύλλα, βλαστός και ρίζα συνεργάζονται για να ζήσει και να αναπτυχθεί το φυτό.

- ✓ Συζητάμε και βρίσκουμε και άλλα εργαλεία, αντικείμενα, επαγγέλματα ή δραστηριότητες ανθρώπων που κάνουν παρόμοια ή σχετική δουλειά με τα φύλλα, τον βλαστό, τη ρίζα των φυτών.

Φύλλα εργαστήριο	Βλαστός μεταφορέας	Ρίζα άγκυρα
.....
.....
.....

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- β) Βρίσκουμε και καταγράφουμε εργασίες που γίνονται μόνο με τη συνεργασία πολλών ανθρώπων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ 7

Ταξινομούμε

Ζωγραφίζουμε ή κολλάμε φωτογραφίες από διάφορα φυτά, ανάλογα με το τι τρώμε από αυτά.

τρώμε τα φύλλα	τρώμε τον βλαστό	τρώμε τη ρίζα	τρώμε τον καρπό

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

8

Ένα φανταστικό φυτό

- ✓ Αποφασίζουμε σε ποιο περιβάλλον θα ζει το φυτό.
- ✓ Ζωγραφίζουμε τη ρίζα, τον βλαστό και τα φύλλα του και εξηγούμε με λίγα λόγια γιατί του δώσαμε αυτή τη μορφή.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

9

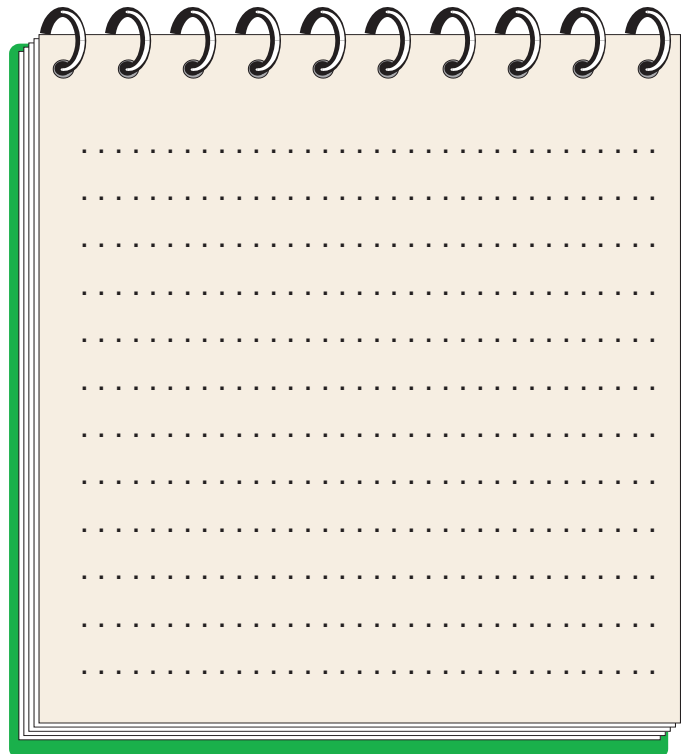
Γράφουμε λίγα λόγια για το πώς κατορθώνουν αυτά τα φυτά να ζουν και να αναπτύσσονται στο περιβάλλον τους.

δέντρο που ρίχνει τα φύλλα του

κάκτος

10

Κατασκευάζουμε το λεύκωμα των κατοικίδιων ζώων

Συγκεντρώνουμε φωτογραφίες, σκίτσα, δικές μας ζωγραφιές, εικόνες από προϊόντα τους, πληροφορίες, μικρές ιστορίες και παραμύθια ή μύθους.

11

Ας παίξουμε: «Αρμέγουμε την αγελάδα»

Χρειαζόμαστε ένα πλαστικό ελαστικό γάντι, καρφίτσες, νερό ή αραιωμένο γάλα, ένα φαρδύ λάστιχο, ένα δοχείο και πολύ κέφι για δουλειά!

- * Γεμίζουμε το πλαστικό γάντι με το νερό ή το αραιωμένο γάλα.
- * Δένουμε από πάνω το γάντι με το λάστιχο.
- * Ένας ή μία από εμάς κρατά το «γεμάτο γάντι». Με την καρφίτσα ανοίγουμε τρύπες στα δάχτυλα του γαντιού.
- * Τοποθετούμε από κάτω το δοχείο και... ξεκινάμε το άρμεγμα. Καλή επιτυχία!

12

Συμπληρώνω τον παρακάτω πίνακα:

Ζώο του δάσους	Πώς προστατεύεται από τους εχθρούς του	Τι παρόμοιο κάνει ο άνθρωπος όταν απειλείται
 <p>λαγός</p>		
 <p>λύκος</p>		
 <p>αϊτός</p>		
 <p>αρκούδα</p>		

* 13

Βρίσκουμε μύθους και παραδόσεις για τα ζώα του δάσους.

* 14

Επιλέγουμε όσα ζώα της θάλασσας θέλουμε, τα ζωγραφίζουμε και φτιάχνουμε ένα κολάζ με τίτλο: «**Τα ζώα της θάλασσας**».

15

Διαβάζουμε το παραμύθι

(βασισμένο στο βιβλίο του Β. Ηλιόπουλου Τριγωνοψαρούλης εναντίον Καρχαρία, Εκδόσεις Πατάκη)

Από τη μέρα που ο μικρός Γαύρος μετακόμισε με την οικογένειά του στην καινούρια τους γειτονιά, έχουν κιάλας περάσει μήνες. Όμως ο μικρός Γαύρος ποτέ δε θα ξεχάσει τις πρώτες εκείνες μέρες, όταν με την οικογένειά του πρωτοεμφανίστηκαν στη «γειτονιά των μεγάλων», που ήταν χτισμένη στα βαθιά νερά, κάτω απ' τον μεγάλο βράχο. Στην αρχή το μικρό γαυράκι, που τότε ήταν ακόμη μικρότερο, πίστευε ότι τα πράγματα θα ήταν απλά, όπως και στην παλιά του γειτονιά. Γρήγορα όμως έμαθε ότι μια μετακόμιση δεν είναι απλό πράγμα.

«Τι δουλειά έχουν αυτοί εδώ;» άκουσε πίσω του να ψιθυρίζει (όχι και τόσο σιγά) η γειτόνισσα η κυρία Ξιφία στον κύριο Ροφό, καθώς η οικογένεια του μικρού Γαύρου κολυμπούσε περήφανα προς το νέο της σπίτι.

«Αυτοί δεν είναι νόστιμοι ούτε να τους φάμε!», απάντησε ο κύριος Ροφός.

«Βρε, φαντάζεσαι το παιδί τους να πηγαίνει στο ίδιο σχολείο με τα δικά μας;», πετάχτηκε η κυρία Σουπιά, καχύποπτα και πονηρά.

«Αυτό δεν είναι σωστό να συμβεί, έχεις δίκιο», ακούστηκε η βροντερή φωνή του κυρίου Καρχαρία, το ίδιο τρομακτική με τα δόντια του.

Ο μικρός Γαύρος δε μίλησε στους γονείς του για όσα άκουσε, αλλά από τότε είχε τα μάτια του και τ' αυτιά του ανοιχτά, για να μάθει περισσότερα για τους καινούριους γείτονες.

Έμαθε, λοιπόν, ότι η γειτονιά αυτή ήταν επικίνδυνη, ιδίως για τους μικρούς, που κινδύνευαν ακόμη και να φαγωθούν απ' τους μεγάλους και πως από την αρχή δεν είδαν την οικογένειά του με καλό μάτι. Πίστευαν πως μια οικογένεια σαν αυτή, που ήρθε από τόσο μακριά, δεν έχει θέση ανάμεσά τους.

Οι οικογένειες του Ροφού, της Χελώνας, της Φώκιας (που όμως είχε κι άλλο σπίτι, ψηλά στα βράχια) και των μεγάλων ψαριών, που ζούσαν εκεί από παλιά, ήταν δυνατές και δεν άφηναν εύκολα τους «καινούριους» να πλησιάσουν.

Για μια στιγμή το γαυράκι νοστάλησε τους παλιούς του γείτονες, εκεί στα ρηχά νερά του παλιού του σπιτιού: τον αργοκίνητο Αχινό, γεμάτο αγκάθια αλλά τόσο συμπαθητικό, την έξυπνη Γαρίδα, την κυρία Σαρδέλα με τα σαρδελάκια της, το Μπαρμπούνι και τον Σπάρο. Πριν όμως προλάβει να στενοχωρηθεί στα σοβαρά, ήρθαν οι μέρες που το ψαροσχολείο άνοιξε, μετά τις διακοπές.

Έτσι ένα πρωί, κολυμώντας μόνο του στα βαθιά νερά, ξεκίνησε για το ψαροσχολείο. Κατάλαβε τότε το γαυράκι ότι περισσότερο χαιρόταν, παρά φοβόταν. Μάλιστα, στον δρόμο τραγουδούσε δυνατά, κι ως μην είχε ωραία φωνή.

«Μεγάλες χαρές βλέπω σήμερα, μικρέ!», άκουσε πίσω του μια δυνατή φωνή και, πριν προλάβει να γυρίσει, ένα μεγάλο, γρήγορο Δελφίνι είχε σταθεί μπροστά του.

«Γιατί είσαι τόσο ευτυχισμένος;» τον ρώτησε.

Ο μικρός Γαύρος, καταπίνοντας τον φόβο του, απάντησε με σιγανή αλλά σταθερή φωνή:

«Γιατί πηγαίνω στο σχολείο, θα μάθω καινούρια παιχνίδια και θα βρω καινούριους φίλους». Και, βλέποντας ότι το Δελφίνι όχι μόνο δεν τον έτρωγε, αλλά τον κοίταζε με καλοσύνη, συνέχισε:

«Στη γειτονιά μου, ξέρετε, οι γονείς των άλλων παιδιών δεν τα αφήνουν να παίζουν μαζί μου...»

Το Δελφίνι τον έπιασε από το χέρι και έφτασαν μαζί στην αυλή του σχολείου. Φώναξε το ξιφιάκι και του πρότεινε να πάρει στη μεγάλη παρέα του το γαυράκι και να παίξουν όλοι μαζί. Εκείνο αμέσως...

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

- α) Συνεχίζουμε την ιστορία... Δεν παραλείπουμε να αναφέρουμε τα ονόματα των υπόλοιπων ψαριών του παραμυθιού.
- β) Δίνουμε τίτλο στο παραμύθι μας.

16

Συμπληρώνουμε τον πίνακα και με άλλα ζώα των λιμνών και των ποταμών, όπως στο παράδειγμα.

Η προσαρμογή των ζώων στο περιβάλλον που ζουν		
Ζώο	Χαρακτηριστικό	Αποτέλεσμα
βάτραχος	μακριά γλώσσα που κολλάει	πιάνει και τρώει τα έντομα

17

Ας παίξουμε

α) Φανταζόμαστε ότι η τάξη μας είναι μια ήσυχη λίμνη.

Εμείς μπορούμε να είμαστε όποια ζώα της λίμνης θέλουμε. Μπορούμε να φτιάξουμε τις φωλιές μας χρησιμοποιώντας τις σάκες μας, τα θρανία μας ή τις καρέκλες μας.

Κάπου κάπου μιμούμαστε τις φωνές που βγάζουν τα ζώα.

Προσπαθούμε, ώστε να είναι όλα ήρεμα και να κάνουμε ό,τι θα έκαναν και τα ζώα μια μέρα στη λίμνη.

β) Δύο συμμαθητές μας γίνονται κυνηγοί που έρχονται στη λίμνη για κυνήγι και μιμούνται τον ήχο των όπλων τους.

Ένας συμμαθητής μας κάνει έναν περαστικό που δεν προσέχει και χαλαίει κάποιες φωλιές μας. Επίσης, πετάει και κάποια σκουπίδια στον χώρο μας.

Ένας άλλος συμμαθητής μας κάνει το ποτάμι που κουβαλάει με τα νερά του σκουπίδια (π.χ. φύλλα, μπουκάλια, χαρτάκια κ.λπ.) και τα ρίχνει στη λίμνη μας.

Εμείς, που παριστάνουμε τα ζώα, όσο θα συμβαίνουν αυτά, σχολιάζουμε τις πράξεις τους, συζητάμε πόσο θα μας βλάψουν και πώς νιώθουμε.

γ) Συγκρίνουμε τη λίμνη μας όπως ήταν στην αρχή και όπως είναι τώρα.

Τι συμπεράσματα βγάζουμε;

Συζητάμε όλοι μαζί στην τάξη.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

18

Βρίσκουμε ιστορίες ή μύθους με ζώα
(των λιμνών, των ποταμών ή της θάλασσας).

19

Μια οικογένεια γάτων

γάτος

γάτα

γατάκια

- ✓ Χρωματίζουμε τα γατάκια.
- ✓ Εξηγούμε γιατί χρησιμοποιήσαμε αυτά τα χρώματα.

A spiral-bound notebook with a green cover and a page with horizontal dotted lines for writing.

20

Ας παίξουμε

Χρειαζόμαστε μικρά μπαλόνια, αλεύρι, νερό, λωρίδες εφημερίδας και πολύ κέφι για δουλειά!

- * Ζωγραφίζουμε και κόβουμε μικρά ζωάκια όπως του σκίτσου.
- * Βάζουμε ένα μέσα σε κάθε μπαλόνι. Φουσκώνουμε τα μπαλόνια τόσο που να μοιάζουν με αυγά.
- * Σε μια μικρή πλαστική λεκάνη βάζουμε αλεύρι, προσθέτουμε χλιαρό νερό και ανακατεύουμε, ώστε να γίνει αλευρόκολλα.
- * Βουτάμε στην αλευρόκολλα μία μία τις λωρίδες της εφημερίδας και καλύπτουμε τα μπαλονάκια.
- * Τα αφήνουμε να ξεραθούν (2-3 ημέρες). Αν θέλουμε, βάφουμε τα «αυγά» μας με άσπρη μπογιά.
- * Κάθε ομάδα αποφασίζει πώς θα σπάσει τα δικά της «αυγά» για να «γεννηθούν» τα νέα «ζωάκια».

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

1

Φτιάχνουμε ένα μικρό κείμενο με θέμα φυτά ή ζώα που μελετήσαμε στην ενότητα. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και τις λέξεις που υπάρχουν στο **βασικό λεξιλόγιο**.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

2

Σημειώνουμε **X** όπου ταιριάζει στον παρακάτω πίνακα.

	Θάμνος	Δέντρο	Ρίχνει τα φύλλα του	Δε ρίχνει τα φύλλα του
ελιά				
πεύκο				
θυμάρι				
λεμονιά				
αμπέλι				
βελανιδιά				

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

3

Σημειώνουμε **X** όπου ταιριάζει στον παρακάτω πίνακα.

	Κατοικίδιο	Ζώο του δάσους	Ζώο της θάλασσας	Ζώο της λίμνης ή του ποταμού	Γεννά αυγά	Γεννά μικρά
αγελάδα						
κότα						
λαγός						
λύκος						
σαρδέλα						
αστακός						
βάτραχος						

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

4

Αντιστοιχίζουμε τις λέξεις της αριστερής στήλης με τις προτάσεις που ταιριάζουν στη δεξιά στήλη.

Ζωντανός οργανισμός

- Πλάτανος ●
- Αρκούδα ●
- Φραγκοσουκιά ●
- Βάτραχος ●
- Ελιά ●

Πώς προσαρμόζεται στο περιβάλλον του

- Αλλάζει χρώμα ανάλογα με το περιβάλλον που ζει.
- Τον χειμώνα ρίχνει τα φύλλα του.
- Απλώνει βαθιά τις ρίζες του για να βρει νερό.
- Τα φύλλα του είναι σκληρά σαν βελόνες.
- Πέφτει σε χειμερία νάρκη.